

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**Факультет архітектури, будівництва та
декоративно-прикладного мистецтва**

Кафедра архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування

Вибіркова

Освітньо - наукова програма «Архітектура та містобудування»

Спеціальність G17 «Архітектура та містобудування»

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

**Факультет архітектури, будівництва та
декоративно-прикладного мистецтва**

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування», затверджена Вченою радою ЧНУ, протокол №5 від «28» квітня 2025 р.

Розробники:

Антощук Тетяна Іванівна – асистент кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО, кандидат архітектури

Герич Катерина Іванівна – асистент кафедри містобудування та архітектурного проєктування, доктор філософії з архітектури та містобудування

Викладач:

Антощук Тетяна Іванівна – асистент кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО, кандидат архітектури

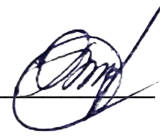
Затверджено на засіданні кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО

Протокол №4 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Ірина КОРОТУН**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 2 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету АБДПМ **Оксана ГАЛУНКА**

=====

Мета навчальної дисципліни: сформувати у майбутніх фахівців теоретичні знання та практичні навички, необхідні для розробки архітектурних і містобудівних рішень, які враховують культурну, історичну та соціальну цінність «місць пам'яті».

У результаті вивчення даного курсу здобувач освіти повинен:

знати:

- концептуальні основи інтеграції культурної та історичної спадщини у сучасне міське планування;
- нормативно-правові та наукові засади охорони «місць пам'яті»;
- міжнародний та вітчизняний досвід управління об'єктами культурної спадщини;
- сучасні методи проєктування, реставрації та інтеграції об'єктів у міське середовище з використанням цифрового моделювання та інноваційних підходів;

розуміти:

- взаємозв'язок культурної спадщини, соціальної пам'яті та інноваційного розвитку міста;
- вплив національно-етнічних, екологічних, соціально-демографічних, інженерно-технічних та економічних чинників на інтеграцію «місць пам'яті»;
- етичні та соціально-культурні аспекти прийняття рішень у містобудівному процесі;
- принципи забезпечення балансу між збереженням історико-культурної спадщини та розвитком сучасної міської інфраструктури з урахуванням соціально-економічних і екологічних факторів;

вміти:

- аналізувати стан і функціонування «місць пам'яті» у містах та формувати обґрунтовані проєктні рішення;
- застосовувати методи моніторингу, цифрові технології та програмні засоби для розробки концептуальних, комп'ютерних та натурних моделей інтеграції історико-культурних об'єктів;
- генерувати інноваційні ідеї та проєктні пропозиції для інтеграції «місць пам'яті» у сучасне містопланування;
- обґрунтовувати управлінські та проєктні рішення з урахуванням соціально-економічних, екологічних та культурних факторів.

Результати навчання:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- СК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі архітектури та містобудування у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників

та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.

- СК06. Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

- СК07. Здатність до проєктного моделювання і дослідження концептуальних, натурних та комп'ютерних моделей об'єктів архітектури та містобудування.

- СК10. Здатність генерувати нові ідеї та розробляти інноваційні рішення у сфері архітектури та містобудування.

- СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

- РН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

- РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

- РН07. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік з підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16	14	-	-	60	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин						
	у с о г о	у тому числі					
		лек.	пр.	лаб.	сем.	інд.	срс.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади інтеграції «місць пам'яті» в сучасне міське планування							
Тема 1. «Місця пам'яті»: концепція, типологія та значення у міському середовищі.	4	2					2
Тема 2. «Місця пам'яті» у концепції сталого розвитку міста.	12	2	2				8
Тема 3. Глобальні практики інтеграції «місць пам'яті» у міське планування.	12	2	2				8
Тема 4. Методи дослідження «місць пам'яті» у міському просторі. Правові та нормативні аспекти інтеграції «місць пам'яті».	12	2	2				8
Всього за ЗМ1	40	8	6				26
Змістовий модуль 2. Практичні питання інтеграції «місць пам'яті» в сучасне міське планування							
Тема 5. «Місця пам'яті» як інструмент формування колективної ідентичності. Конфліктні «місця пам'яті».	14	2	2				10
Тема 6. Ревіталізація та адаптація «місць пам'яті» у сучасних містах.	12	2	2				8
Тема 7. Партисипація громади у проєктах збереження «місць пам'яті».	12	2	2				8
Тема 8. Інноваційні технології в роботі з «місцями пам'яті».	12	2	2				8
Всього за ЗМ2	50	8	8				34
Усього годин	90	16	14				60

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	«Місця пам'яті»: концепція, типологія та значення у міському середовищі. 1. <i>Поняття «місце пам'яті» у сучасному науковому дискурсі.</i> 2. <i>Існуючі типології «місць пам'яті» у міському контексті.</i> 3. <i>Роль «місць пам'яті» у формуванні історичної свідомості громади.</i> 4. <i>Зміна значення «місць пам'яті» у процесі урбанізації.</i>

2	«Місця пам'яті» у концепції сталого розвитку міста. 1. «Місця пам'яті» як чинник екологічної, соціальної та економічної сталості. 2. Цінність спадщини як ресурсу сталого розвитку. 3. Приклади інтеграції «місць пам'яті» у «зелене» містобудування. 4. Роль ООН та ЮНЕСКО у збереженні «місць пам'яті» та їх інтеграції в концепції сталого розвитку міських територій.
3	Глобальні практики інтеграції «місць пам'яті» у міське планування. 1. Приклади інтеграції «місць пам'яті» у міське планування. 2. Моделі міського планування, які враховують питання збереження та адаптації спадщини в довгостроковому плануванні. 3. Адаптація міжнародного досвіду до українських реалій.
4	Методи дослідження «місць пам'яті» у міському просторі. Правові та нормативні аспекти інтеграції «місць пам'яті». 1. Методи, які застосовуються для вивчення «місць пам'яті». 2. Інтерв'ю та етнографічні підходи у дослідженнях «місць пам'яті» 3. Роль картографічних методів в аналізі «місць пам'яті». 4. Технології (ГІС, віртуальна реальність) в дослідженнях «місць пам'яті». 5. Виклики при зборі даних. 6. Законодавчі акти, які регламентують охорону пам'яток у міському середовищі. 7. Конфлікти між містобудівною політикою та збереженням спадщини. 8. Механізми юридичного захисту «місць пам'яті».
5	«Місця пам'яті» як інструмент формування колективної ідентичності. Конфліктні «місця пам'яті». 1. Вплив «місць пам'яті» на формування національної та місцевої ідентичності. 2. Переосмислення «конфліктної спадщини» суспільством. 3. Наслідки процесу декомунізації та деколонізації для міського ландшафту. 4. Механізми проведення публічних дискусій. 5. Підходи до декомунізації та деколонізації, які застосовуються в Україні.
6	Ревіталізація та адаптація «місць пам'яті» у сучасних містах. 1. Реалізація ревіталізації «місць пам'яті». 2. Сучасні приклади адаптації «місць пам'яті». 3. Рівень залученості архітекторів та дизайнерів. 4. Роль культурних інституцій у ревіталізації.
7	Партисипація громади у проєктах збереження «місць пам'яті». 1. Формати участі громади у збереженні спадщини. 2. Побудова партнерства між владою, громадськістю та фахівцями. 3. Інструменти партисипації. 4. Поєднання інтересів бізнесу і громад у проєктах інтеграції «місць пам'яті».
8	Інноваційні технології в роботі з «місцями пам'яті». 1. Доповнена та віртуальна реальність у сприйнятті «місць пам'яті». 2. Цифрові платформи для фіксації та архівації пам'яті. 3. Використання 3D-моделювання та цифрових реконструкцій. 4. Роль штучного інтелекту у збереженні культурної спадщини.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/ завдання)
1	Аналіз світових кейсів інтеграції «місць пам'яті». 1. Аналіз прикладів інтеграції «місць пам'яті» у міське середовище в різних країнах світу. 2. Узагальнення та визначення ключових підходів, рішень та уроків, які можна застосувати в українському контексті.
2	Картографування «місць пам'яті» міста. Вибір місця. 1. Картографічний аналіз міста. 2. Графічне подання результатів аналізу із зазначенням локацій, функціонального призначення та історичного значення «місць пам'яті». 3. Обґрунтування вибору місця.
3	Розробка концепції меморіального простору або концепції ревіталізації «місця пам'яті». 1. Відкрите обговорення і аналіз ескізних рішень, корекція. 2. Внесення корективів.
4	Робота над ескізом. 1. Поглиблення ескізування. 2. Формування планувальних рішень, ув'язка планувальних та об'ємно-просторових рішень.
5	Виконання креслень, комп'ютерне моделювання. 1. Коригування проєктних рішень. 2. Консультація, аналіз та обговорення прийнятих технічних, планувальних та просторових рішень.
6	Опитування членів громади як складова розробки концепції. 1. Складання переліку питань та супроводжуючого графічного матеріалу опитування. 2. Проведення інтерв'ю та/ або анкетування як складової розробки концепції. 3. Збір, аналіз, узагальнення інформації. 4. Формулювання результатів опитування та загальних висновків. 5. Оформлення роботи та визначення перспективних напрямків для подальшої роботи.
7	Представлення та захист робіт.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть годин
1	Тема 1. «Місця пам'яті»: концепція, типологія та значення у міському середовищі.	Опрацювати питання: Зміна значення «місць пам'яті» у процесі урбанізації. <i>Дослідити історичний розвиток поняття «місця пам'яті» в контексті міського планування; провести порівняльний аналіз стратегій роботи з «місцями пам'яті» у 3-5 країнах на вибір (наприклад, Німеччина, США, Японія, Україна).</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	2
2	Тема 2. «Місця пам'яті» у концепції сталого розвитку міста.	Опрацювати питання: Роль ООН та ЮНЕСКО у збереженні «місць пам'яті» та їх інтеграції в концепції сталого розвитку міських територій. <i>Виконати загальну характеристику організацій та основних документів та програм, що регулюють охорону історико-культурних об'єктів; розкрити поняття «місця пам'яті» у міжнародному контексті; навести приклади інструментів підтримки та фінансування; проаналізувати та узагальнити Цілі сталого розвитку ООН (SDG), зокрема щодо стійкого містобудування, культурної спадщини та соціальної ідентичності; навести приклади успішних практик (міста, що інтегрували об'єкти культурної спадщини в стратегії сталого розвитку); виокремити проблеми та виклики.</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8
3	Тема 3. Глобальні практики інтеграції «місць пам'яті» у міське планування.	Опрацювати питання: Адаптація міжнародного досвіду до українських реалій. <i>Проаналізувати ключові міжнародні практики інтеграції «місць пам'яті» у міське планування та визначити</i>	8

		<i>принципи, релевантні для застосування в Україні; оцінити відповідність міжнародних підходів нормативно-правовій та інституційній системі містобудування України; описати вплив соціально-культурного контексту та ролі місцевих громад на адаптацію глобальних практик у вітчизняному містоплануванні; проаналізувати чинники (економічні, просторові та містобудівні), що визначають можливості впровадження міжнародного досвіду в українських містах; визначити обмеження та перспективи адаптації міжнародних практик з урахуванням умов воєнного часу, післявоєнної відбудови та сталого розвитку міст України.</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями та підготувати презентацію з аналізом закордонного «місця пам'яті» як прикладу для адаптації міжнародного досвіду до українських реалій.	
4	Тема 4. Методи дослідження «місць пам'яті» у міському просторі. Правові та нормативні аспекти інтеграції «місць пам'яті».	Опрацювати питання: - Конфлікти між містобудівною політикою та збереженням спадщини. - Механізми юридичного захисту «місць пам'яті». - Навести кілька прикладів типових конфліктних ситуацій між реалізацією містобудівної політики та збереженням об'єктів культурної спадщини на прикладах українських і закордонних міст; виявити причини виникнення конфліктів між інтересами розвитку міських територій та охороною «місць пам'яті», а також оцінити їх соціальні, економічні та просторові наслідки; запропонувати можливі шляхи врегулювання конфліктів на основі принципів сталого розвитку, участі громадськості та міждисциплінарного підходу. - Проаналізувати повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері юридичного	8

		захисту об'єктів культурної спадщини; оцінити ефективність існуючих правових механізмів захисту «місць пам'яті» та визначити напрями їх удосконалення в умовах сучасного міського розвитку. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	
5	Тема 5. «Місця пам'яті» як інструмент формування колективної ідентичності. Конфліктні «місця пам'яті».	Опрацювати питання: Підходи до декомунізації та деколонізації, які застосовуються в Україні. <i>Проаналізувати нормативно-правові засади декомунізації й деколонізації в Україні та їхній вплив на формування міського простору і «місць пам'яті»; розглянути практичні підходи до переосмислення, трансформації або заміни радянської та колоніальної спадщини в українських містах; оцінити соціально-культурні, просторові та етичні наслідки процесів декомунізації та деколонізації для міського розвитку й колективної пам'яті.</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями та підготувати презентацію з прикладами конфліктних «місць пам'яті».	10
6	Тема 6. Ревіталізація та адаптація «місць пам'яті» у сучасних містах.	Опрацювати питання: Роль культурних інституцій у ревіталізації. <i>Розглянути досвід створення інтерактивних музейних просторів на основі «місць пам'яті»; навести приклади поєднання сучасних технологій та архітектури, які б могли перетворити історичний простір на музей під відкритим небом;</i> <i>Проаналізувати роль і функції культурних інституцій у процесах збереження та ревіталізації «місць пам'яті» в міському середовищі; дослідити механізми взаємодії культурних інституцій з органами влади, місцевими громадами та іншими стейкхолдерами.</i>	8

		Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	
7	Тема 7. Партисипація громади у проєктах збереження «місць пам'яті».	Опрацювати питання: Поєднання інтересів бізнесу і громад у проєктах «місць пам'яті». <i>Проаналізувати інтереси, мотивації та роль бізнесу й місцевих громад у реалізації проєктів, пов'язаних із «місцями пам'яті»; перелічити механізми партнерської взаємодії між бізнесом, громадами та органами влади у процесі створення, ревіталізації та використання «місць пам'яті».</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8
8	Тема 8. Інноваційні технології в роботі з «місцями пам'яті».	Опрацювати питання: Роль штучного інтелекту у збереженні культурної спадщини. <i>Навести перелік можливого застосування технологій ШІ в документуванні, моніторингу та збереженні об'єктів культурної спадщини; навести приклади використання штучного інтелекту у міжнародній та вітчизняній практиці охорони та ревіталізації «місць пам'яті»; оцінити етичні та правові виклики використання ШІ у сфері збереження культурної спадщини.</i> Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8

Результати виконаних завдань, передбачених для самостійної роботи здобувача освіти, враховуються в контексті кожної теми змістового модуля на етапі поточного та підсумкового контролю.

Методи навчання

При викладанні дисципліни «Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування» як методи навчання використовуються: лекції, ілюстративні пояснення за допомогою комп'ютерної техніки, практичні роботи та виконання комплексу завдань для самостійної роботи здобувачів освіти, ситуаційний метод.

На лекції здійснюється послідовний і систематизований виклад кожної теми навчальної дисципліни з демонстрацією, за допомогою проєктора, ілюстрацій для наочного сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Лекція органічно поєднується з іншими видами навчальних занять, слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються здобувачами вищої освіти у процесі аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

На практичному занятті здійснюється розв'язок здобувачами освіти практичних завдань із графічним супроводом. При цьому формуються вміння і навички практичного застосування теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно до сформульованих завдань.

Окремі знання з навчальної дисципліни «Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування» набуваються безпосередньо на виїзних лекціях (екскурсіях) – ситуаційний метод навчання.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю, які входять до системи контролю під час оцінювання здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування»: усний контроль, письмовий/ графічний контроль, тестовий контроль, самоконтроль.

Усний контроль проводиться шляхом опитування на занятті (питання-відповідь). Письмовий/ графічний контроль здійснюється шляхом виконання письмового завдання або рішення практичної задачі шляхом виконання графічної схеми, ескізу. Тестовий контроль проводиться шляхом вирішення тестових завдань до відповідної теми. Для самоконтролю здобувачам освіти наведено перелік питань, що відповідають змісту лекційного заняття.

Оцінюється рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатність застосовувати знання для вирішення практичних завдань, вміння працювати з аналітичними матеріалами, нормативно-правовими документами та містобудівною документацією.

Форми контролю, які складають систему контролю з навчальної дисципліни «Інтеграція «місць пам'яті» в сучасне міське планування»: поточний, підсумковий.

Форми поточного контролю: поточний, модульний.

Поточний і модульний контроль навчальної роботи здобувачів освіти передбачає рейтингове оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти за окремими змістовими модулями та їхніми елементами. Оцінювання знань здобувачів освіти відбувається на практичних заняттях.

Модульний контроль проводиться після проходження модуля за рахунок практичних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти певної сукупності знань та вмінь, що формує цю частину матеріалу навчальної дисципліни. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів: відповіді на запитання, оцінка робіт.

Форма підсумкового контролю: залік.

Підсумковий контроль передбачає комплексну перевірку знань та навичок здобувачів освіти. Він включає усні відповіді, а також тестове оцінювання теоретичних знань.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання поточного контролю:

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються відповідно до повноти і чіткості відповідей на кожному етапі контролю.

Оцінювання результатів завдань, виконаних на практичному занятті відповідно кожної теми змістового модуля, враховуються під час проведення поточного та підсумкового контролю.

Оцінка «відмінно» (4 бали) виставляється у разі, якщо практичне завдання виконано вчасно, в повному обсязі, без суттєвих помилок; здобувач освіти демонструє глибоке розуміння нормативно-правових та наукових засад, досконалу інтерпретацію теоретичних положень в практичному контексті; здійснює самостійний аналіз та синтез, аргументовано обґрунтовує власну позицію, коректно оперує фаховою термінологією та посилається на актуальні наукові й теоретичні джерела.

Оцінка «добре» (3 бали) виставляється, якщо завдання виконано вчасно, загалом правильно; здобувач освіти демонструє достатній рівень розуміння проаналізованих теоретичних відомостей, використовує базовий понятійний апарат і наводить аргументи, однак аналіз або синтез є частково неповними, а в роботі присутні незначні змістові чи логічні неточності.

Оцінка «задовільно» (2 бали) виставляється у разі, якщо здобувач освіти виконав практичне завдання невчасно, в неповному обсязі; у загальних рисах орієнтується в темі та розуміє основні теоретичні положення, проте виконання завдання має низький аналітичний рівень: аналіз і синтез поверхневий або відсутній, аргументація недостатня, допущено помилки у використанні термінології, а теоретичні положення відтворюються без осмислення.

Оцінка «достатньо» (1 бал) виставляється, якщо здобувач освіти виконав практичне завдання невчасно, в неповному обсязі; фрагментарно орієнтується в темі та розуміє лише основні теоретичні положення, виконання завдання має низький аналітичний рівень: аналіз і синтез поверхневий або відсутній, аргументація недостатня, допущено помилки у використанні термінології, а теоретичні положення не відтворюються.

Критерії оцінювання питань, винесених на самостійну роботу:

Самостійна робота здобувачів освіти з кожної теми змістового модуля передбачає проходження тестування. З переліком тестових завдань можна ознайомитись в системі електронного навчання Moodle або безпосередньо у викладача.

Результати тестування враховуються в системі поточного та підсумкового контролю. Максимальна кількість балів за кожну тему становить 4 бали.

Оцінка «відмінно» (4 бали) виставляється у разі правильного виконання 90 – 100 % тестових завдань; здобувач освіти демонструє системне розуміння нормативно-правових та наукових засад, коректно розпізнає сучасні методи проєктування, реставрації та інтеграції об'єктів у міське середовище, а також здатний інтерпретувати теоретичні положення в практичному контексті.

Оцінка «добре» (3 бали) виставляється у разі правильного виконання 75 – 89 % тестових завдань; здобувач освіти демонструє належний рівень засвоєння теоретичного матеріалу, правильно використовує основний понятійний апарат, однак допускає окремі неточності в обґрунтовуванні управлінських та проєктних рішень.

Оцінка «задовільно» (2 бали) виставляється у разі правильного виконання 60 – 74 % тестових завдань; здобувач освіти у загальних рисах орієнтується в навчальному матеріалі, розуміє базові поняття, проте демонструє фрагментарні знання, поверхневе розуміння теоретичних положень або плутає нормативно-правові чи наукові засади охорони «місць пам'яті».

Оцінка «достатньо» (1 бал) виставляється у разі правильного виконання 50 – 59 % тестових завдань; здобувач освіти на низькому рівні оперує навчальним матеріалом, розуміє лише базові поняття, демонструє знання фрагментарного характеру та допускає неточності й помилки.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається зі сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового контролю (заліку) – **40 балів**, за **100-бальною** університетською шкалою та шкалою ЄКТС.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								К-ть балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
4	8	8	8	8	8	8	8		
60								40	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів. Оцінка за опрацювання питань, винесених на самостійну роботу, враховується у загальній кількості балів за відповідною темою змістового модуля.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Як визначається поняття «місця пам'яті» у контексті сучасного міського планування?
2. Які типи «місць пам'яті» виділяють у міському середовищі, і які їхні основні характеристики?
3. Чому збереження «місць пам'яті» важливе для ідентичності міста?
4. Опишіть основні етапи формування концепції «місць пам'яті» та її авторів.
5. Розгляньте приклади «місць пам'яті» в українських містах та їхню роль у культурному ландшафті.
6. Які проблеми можуть виникати під час інтеграції «місць пам'яті» в міське середовище?
7. Як поняття «культурна пам'ять» впливає на розвиток міст?
8. Які аспекти культурної пам'яті варто враховувати під час міського планування?
9. Чим відрізняється матеріальна та нематеріальна культурна пам'ять, і як вони проявляються в урбаністичному просторі?
10. Поясніть зв'язок між культурною пам'яттю та урбаністичною ідентичністю міста.
11. Проаналізуйте вплив історичних подій на формування міських «місць пам'яті».
12. Які механізми можуть сприяти збереженню культурної пам'яті в процесі урбанізації?
13. Які методи дослідження «місць пам'яті» використовуються у сучасному міському плануванні?
14. Як соціологічні опитування допомагають вивчати значення «місць пам'яті» для місцевої громади?

15. Яка роль геоінформаційних технологій у дослідженні «місць пам'яті»?
16. Опишіть переваги та недоліки якісних та кількісних методів дослідження «місць пам'яті».
17. Як проводиться картографування «місць пам'яті» у міському середовищі?
18. Які інноваційні підходи до аналізу «місць пам'яті» можуть бути використані архітекторами?
19. Які правові механізми регулюють збереження «місць пам'яті» в Україні?
20. Як міжнародні документи впливають на інтеграцію «місць пам'яті» у міське планування?
21. Чи відрізняються підходи до захисту «місць пам'яті» в різних країнах? Якщо так, то чим саме?
22. Охарактеризуйте основні закони та нормативні акти, що регулюють інтеграцію «місць пам'яті» в міський простір.
23. Проаналізуйте проблеми впровадження законодавчих норм щодо збереження «місць пам'яті» в урбанізованих територіях.
24. Які юридичні аспекти необхідно враховувати під час адаптації «місць пам'яті» для сучасного використання?
25. Як інтеграція «місць пам'яті» сприяє сталому розвитку міста?
26. Які екологічні, соціальні та економічні аспекти потрібно враховувати під час планування «місць пам'яті» у міському просторі?
27. Які приклади успішного поєднання «місць пам'яті» та принципів сталого розвитку можна знайти в Україні та світі?
28. Як «місця пам'яті» впливають на формування колективної ідентичності в міському середовищі?
29. Які виклики виникають у процесі декомунізації «місць пам'яті» в Україні?
30. Які шляхи вирішення конфліктів можуть бути використані у питаннях, що пов'язані зі сприйняттям різних поколінь або груп населення спірних «місць пам'яті»?
31. Що таке ревіталізація «місць пам'яті» і які її основні етапи?
32. Яким чином інтеграція сучасних функцій зберігає автентичність «місць пам'яті»?
33. Які підходи до адаптації «місць пам'яті» дозволяють їх використовувати для потреб сучасного міста?
34. Які цифрові технології використовуються для збереження та популяризації «місць пам'яті»?
35. Як віртуальна та доповнена реальність можуть сприяти інтеграції «місць пам'яті» в сучасне міське середовище?
36. Яку роль відіграють геоінформаційні системи (ГІС) у дослідженні та плануванні «місць пам'яті»?
37. Чому участь громади є важливою у процесах збереження та розвитку «місць пам'яті»?

38. Які методи залучення громадськості до проєктів збереження «місць пам'яті» є найефективнішими?

39. Як партисипація громади впливає на формування довготривалих рішень щодо «місць пам'яті»?

40. Які приклади успішної інтеграції «місць пам'яті» у міське планування існують у світовій практиці?

41. Як досвід інших країн може бути адаптований до українських реалій у роботі з «місцями пам'яті»?

42. Які міжнародні організації займаються питаннями збереження та популяризації «місць пам'яті»?

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Форми неформальної освіти для навчальної дисципліни «Інтеграція “місць пам'яті” в сучасне міське планування»:

- воркшопи, інтерактивні майстер-класи, проведення практичних занять з аналізу культурної спадщини та “місць пам'яті”, методів їхньої просторової інтеграції у структуру сучасного міста, розроблення концепцій ревіталізації, меморіалізації та адаптивного використання історичних територій;

- тренінги – формування навичок роботи з нематеріальною та матеріальною культурною спадщиною, застосування міждисциплінарних підходів (урбаністичних, історико-культурних, соціологічних), врахування етичних, соціальних і культурних аспектів у процесі планування міського простору;

- кейси та моделювання – аналіз українських і міжнародних практик інтеграції “місць пам'яті” у сучасне міське середовище, моделювання сценаріїв просторових рішень із урахуванням історичної ідентичності, колективної пам'яті та потреб сучасних міських спільнот;

- наукові дискусії та круглі столи – обговорення проблем збереження історичної пам'яті в умовах трансформації міст, ролі архітектури й містобудування у формуванні культурної ідентичності, взаємодії громади, фахівців і органів влади у процесах меморіалізації.

Рекомендована література:

Основна

1. ДБН А.2.2-14-2016 «Склад та зміст науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування».

2. Ассман А. Простори спогаду. Форми трансформації культурної

пам'яті / пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Доронічева, О. Юдін. Київ: НікаЦентр, 2012. 440 с.- (Серія «Зміна парадигми»; Вип. 15).

3. Габрель Т. М. Меморіальні комплекси. Світовий досвід для практики формування політики пам'яті [Текст] / Т. М. Габрель // Art and Design. - 2021. - № 1 (13). - С. 43-54.
<https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/17794>

4. Вадим Куцевич, Тамара Марусик, Ірина Коротун, Віктор Дивак, Катерина Герич. Теоретичні і практичні основи реставрації: підручник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2024, 224 с.: іл.
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9866>

5. Набок С. Простір і пам'ять: на перехрестях контекстів / С.Набок// Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2017. - Вип. 5-6. - С. 244-253. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2017_5-6_16.

6. Черкес Б. С. Ідентичність та пам'ять в міському середовищі / Б. С. Черкес, Я. М. Юрик // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Архітектура. - 2014. - № 793. - С. 35-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPARX_2014_793_11.

7. Atkinson-Phillips, A. (2022). Remembering experience: Public memorials are not just about the dead anymore. Memory Studies, 15(5), 947-962.
<https://doi.org/10.1177/1750698020921452>

8. Wagoner B, Brescó I. Memorials as Healing Places: A Matrix for Bridging Material Design and Visitor Experience. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022; 19(11):6711.
<https://doi.org/10.3390/ijerph19116711>

Додаткова

1. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. – Київ: Міністерство розвитку громад та територій України, 2019. – 177 с.

2. Бессонова М. М. Меморіальні он-лайн проекти, присвячені Другій світовій війні: досвід зарубіжних країн. Історико-політичні студії: зб.наук. пр. Київ: КНЕУ, 2015. № 2. С. 5–14. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/17449>.

3. Білоконь Ю.М. Проблеми містобудівного розвитку територій: навчальний посібник. / Ю.М. Білоконь – Київ : Укрархбудінформ, 2001. – 70 с.

4. Габрель М. М. Просторова організація містобудівних систем / М. М. Габрель; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Київ: Видавничий дім А.С.С., 2004. – 400 с.:іл.

5. Петришин Г. П. Історично архітектурно-містобудівні комплекси: наукові методи дослідження: Навч. посібник / Г. П. Петришин, У. І. Іваночко, Ю .В. Ідак, С. І. Топилко, Х. С. Бойко, Н. С. Соснова, О. П. Олешко, Л. Б Гнесь; за ред. Г. П. Петришина. – Львів :Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 212 с.

6. Connerton, P. How Societies Remember; Cambridge University Press: Cambridge, UK, 1989.

7. Berlin Memorial to the Murdered jews of Europe. Eisenman Architects. URL: <https://eisenmanarchitects.com/Berlin-Memorial-to-theMurdered-Jews-of-Europe-2005> (дата звернення 21.05.2025).

8. Minami, H.; Davis, B.R. Mirrored Reflections. (Re)constructing memory and identity in Hiroshima and New York City. In New York after 9/11; Opatow, S., Shemtob, Z.B., Eds.; Empire State Editions: New York, NY, USA, 2018.

9. Антошук Т. Архітектура “місця пам’яті”: формування ідентичності через просторові символи. Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку: збірник матеріалів II Міжнародного симпозіуму, присвяченого 50-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 80-річчю заснування ЮНЕСКО (21-25 жовтня 2025 року, м.Чернівці)/ за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 445-448.

Інформаційні ресурси

1. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=8558> – сторінка електронного курсу в системі Moodle.
2. <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/02infres/01elcat> – Наукова бібліотека ЧНУ.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://nlu.org.ua> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого.
5. <http://www.dnabb.org/> – Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного
6. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: 58000, м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23.
7. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека імені Михайла Івасюка: 58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 47.
8. Центральна міська бібліотека: 58000, м. Чернівці, вул. Головна, 162.
9. <http://www.nau.kiev.ua> – нормативні акти України.

Політика академічної доброчесності

Впродовж семестру для перевірки знань здобувачів освіти та контролю за самостійною роботою застосовують письмові роботи та тестовий контроль. При виконанні різних форм робіт здобувачі освіти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО, серед яких:

- Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

<https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

- Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>;

- Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>;

- Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/ni4ptvsk/polityka-vykorystannia-shtuchoho-intelektu-chnu.pdf>.